

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

XXV ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО

4 червня 2024 р., м. Харків, Україна

С М А Й Б У Т Н Є

У СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Ч ЮРИСПРУДЕНЦІЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ

А ПОЛІТОЛОГІЯ
ПСИХОЛОГІЯ

С ПЕДАГОГІКА
СОЦІОЛОГІЯ

Н ЕКОНОМІКА
ФІЛОСОФІЯ

І ГЕОГРАФІЯ
ФІЛОЛОГІЯ

С ІСТОРІЯ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Т НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

Б

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Матеріали
XXV Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 4 червня 2024 р.)

Харків
«Право»
2024

УДК 007+14+78+159.9+316+32+34+37
У45

Редакційна колегія:

М. П. Требін, доктор філософських наук, професор (голова);
О. Ю. Панфілов, доктор філософських наук, професор;
В. А. Прудников, кандидат юридичних наук, доцент;
Н. П. Ростикус, кандидатка педагогічних наук, доцентка;
Т. О. Чернишова, кандидатка філологічних наук, доцентка

Український соціум: соціально-гуманітарний аналіз сучасності та прогноз майбутнього : матеріали XXV Всеукр. наук. -практ конф. (м. Харків, 4 черв. 2024 р.) / [редкол.: Требін М.П. (голова), Панфілов О.Ю., Прудников В.А. та ін.] ; ГО «Аналітичний центр сучас. гуманітаристики» ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2024. – 86 с.

ISBN 978-617-8411-80-0

Матеріали містять доповіді, у яких висвітлено актуальні проблеми соціально-гуманітарного буття України, національної ідентифікації та геополітичних зрушень у сучасному світі.

УДК 007+14+78+159.9+316+32+34+37

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

ISBN 978-617-8411-80-0

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2024
© Харківська асоціація політологів, 2024
© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2024

Козловець М. А.,
доктор філософських наук, професор,
Горохова Л. В.,
кандидатка філософських наук, доцентка,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ЯК ІМПЕРАТИВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасний етап розвитку українського суспільства неможливий без конструктивного внутріполітичного діалогу, який покликаний сприяти публічному виробленню суспільно-політичних позицій, поглядів, думок, оцінок, стилів мислення суб'єктів політичного процесу, досягненню ними згоди, консенсусу чи компромісу, а також агрегації й артикуляції взаємоузгоджених програм розвитку країни і шляхів їх перетворення в практику.

Драматизм суспільно-політичної свідомості українців не стільки в тому, що вона впродовж тривалого часу визнавала й утверджувала первісно тупикову модель суспільного устрою, скільки в абсолютизації єдиної моделі, одноваріантності суспільно-політичного буття і відмови від діалогу з носіями інших типів світобачення. Гуманізація суспільного світобачення і практики починається з визнання суверенності волі іншого, сприйняття його як рівноправного суб'єкта. Саме у цьому гуманітарне мислення як гуманістичне і протистоїть соціальній механіці тоталітаризму. Воно реабілітує досвід іншого не лише як виправданий, рівноправний, а й як такий, що життєво необхідний самій людині, розширює діапазон її власного буття. В чистому монолозі, поза обрієм рівноправного Іншого, індивідуальне буття натуралізується, «випадає» в об'єктивність, позбавляється перспектив «інакше – можливого».

Аналіз політичної та суспільної ситуації в Україні за роки незалежності демонструє нестабільність демократичного життя й діяльності органів державної влади, що спричиняє суттєві проблеми загальнодержавного розвитку. Хоча Україна має велику і потужну історію, але її суверенна державність є молодою, а демократія має очевидні риси гібридності [1, с. 243–247]. Їй досі суттєвою проблемою української демократії залишається «німий діалог» верхів і низів, відсутність надійного зв'язку між владою і суспільством, низька транспарентність української влади. У багатьох соціально чутливих

питаннях державна влада не завжди враховує думки громадськості, як наприклад, реформи охорони здоров'я або освіти [2, с. 241–255].

Як і будь-який інший інститут суспільства, політичний діалог має бути структурованим і виконувати низку соціально значущих функцій. На відміну від монологу діалог – це суб'єктно-суб'єктивна комунікативна взаємодія, у його структурі наявні як мінімум два суб'єкти інформаційного обміну. Один з них початково виступає в ролі адресанта (актора, реципієнта), тоді як другий – адресата комунікативної інформації. Потім відбувається зміна ролей, і комунікативний діалоговий процес продовжується. У ролі об'єктів діалогової взаємодії, з одного боку, можуть виступати різні органи державної влади, установи, міністерства, відомства, департаменти, управління, держава в цілому та її конкретні представники, включаючи вищих посадових осіб, а з другого – суб'єктами діалогу є громадські організації (правозахисні, ветеранські, молодіжні, різні об'єднання за інтересами, які мають неполітичний характер), політичні партії, профспілки, церква, адвокатура, бізнес-спільнота та ін. Важливе місце в структурі діалогу посідають і ЗМК, інформація, що передається ними, й аудиторія, котра спостерігає за перебігом діалогу.

На відміну від інших інститутів громадянського суспільства політичний діалог є горизонтальним інститутом, що не має ієрархізованої структури (хоча при цьому можна виокремити різні рівні діалогу: національний, регіональний, обласний і місцевий). Як інститут громадянського суспільства діалог між владою і суспільством повинен виконувати і вже частково виконує низку функцій. Зокрема, політико-управлінську, комунікативну, інтегративну, конфліктологічну, аксіологічну, гуманістичну і прогностичну функції, а також функцію соціалізації і громадського контролю.

Основне призначення діалогу чи, радше, місія – здійснення рівноправного співробітництва, діалогової взаємодії між інститутами громадянського суспільства і державною владою, а також один з одним. Виконуючи гуманістичну і водночас політико-управлінську функції, діалог є ненасильницьким способом здійснення влади на основі діалогово-переговорних процедур. При цьому мета діалогу полягає не тільки в подоланні протиріч між його суб'єктами, а й у включенні в інформаційний процес широкої аудиторії, перетворення пасивних спостерігачів в активних учасників комунікації, публічно артикулюючих свою громадянську й політичну позицію.

Проблема консолідації українського суспільства, проведення державної політики в межах відносин поважного партнерства є прагматичним імпера-

тивом нашого часу. Перебуваючи в умовах затяжної економічної та духовної кризи, анексії Криму та окупації Донбасу, повномасштабної війни Росії проти України, спостерігаючи наростаючу нетерпимість у поведінці людей, зважаючи на безперечний розрив між владою та явною більшістю населення, ми не зможемо піднятися й міцно стати на ноги, якщо в процесі заміни старих порядків новими не станемо над цим глибоко замислюватися і не будемо намагатися використати інструменти, котрі є дієвою силою, що відкриває шлях до злагоди під час гарячих дискусій щодо спірних, складних або навіть полярних політичних поглядів, надасть нашому державотворчому процесові нової, якісно скоригованої динаміки в економіці, політиці, духовній та соціальній сферах, у внутрішній і зовнішній політиці. Прикро, але запиту на такий майданчик не спостерігається ні в українських політиків, ні (хоч як дивно) в українських громадянських активістів.

Нам сьогодні необхідний постійно діючий всеукраїнський «Круглий стіл взаєморозуміння». Він має стати тією духовною подією, яка уможливить після нашої перемоги у війни проти Росії кристалізацію першочергових стратегічних завдань у цілісну реальну справу державної влади, політиків, громадських активістів, усього нашого суспільства. Акцентуємо увагу на цьому не заради форми, а саме задля найголовнішої мети: досягти взаєморозуміння щодо майбутнього – як Україна має розвиватися. Нам насамперед потрібно порозумітися в самій країні. Цивілізований світ живе не «викручуванням рук», а форматом компромісу – коли в результаті складних домовленостей усі учасники трохи невдоволені, але справа рухається вперед.

Уся логіка розвитку сучасної цивілізації підводить до розуміння партнерства як важливої умови вироблення оптимальних рішень, урегулювання соціально-політичних конфліктів і розбіжностей, підтримання сталих відносин між державою та суспільством. Сьогодні, коли Україна переживає тяжкі часи, еліті, вітчизняному істеблішменту слід зайнятися пошуком конструктивних шляхів розвитку, спробувати знайти узгоджені спільні проекти розв'язання багатьох проблем, які постають перед українським суспільством після закінчення російсько-української війни, ширше користуватися форматом діалогу як методом, за яким стоять вічні гуманістичні прагнення до «нормальної логіки» людських взаємин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Требін М. П. Соціально-політичні студії: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2018. 544 с.

2. Шайгородський Ю. Прояви політичної деструкції в умовах демократії. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. № 3–4 (83–84). С. 241–255.

Панфілов О. Ю.,
доктор філософських наук, професор
Аналітичний центр сучасної
гуманітаристики

СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ЗРУШЕННЯ ТА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ

Тривалий час пріоритетом Франції була незалежність зовнішньої політики. Як західна країна, яка не увійшла у сферу впливу США, і як некомуністична країна, яка мала добрі стосунки з Росією, Франція мала особливу зовнішню політику, яка не мала еквівалента, що дозволяло їй підвищувати свій вплив у світі. Завдяки своєму ядерному стримуванню Франція менше залежала від ядерної парасольки США, менше боялася Росії та вбачала свої відносини з Москвою як спосіб посилити свій вплив у світі.

Російська агресія в Україні виключила будь-яку можливість французько-російського партнерства чи співпраці на найближчі роки, принаймні поки В. Путін керує, і ніхто не може покласти на можливість зміни режиму в Москві найближчим часом. Після Шарля де Голля та створення П'ятої республіки в 1958 році гра з Москвою на геополітичному полі була головною рисою міжнародної політики Франції. Під час Другої світової війни де Голль часто ворогував з Черчиллем і Рузвельтом. Таким чином, Москва стала противагою, дозволивши де Голлю посилити свою здатність до дій. На думку де Голля, майбутнє Європи залежало від Антанти між Росією і Францією. Після де Голля кожен президент Франції, і в першу чергу Франсуа Міттеран, дотримувалися аналогічних поглядів.

Проте, коли російські війська перейшли кордон України й почали бомбардування Києва та інших українських міст, керівництво Франції відразу визнало, що Європа та світ після 24 лютого 2022 р. опинилися в іншій реальності. В. Путін почав війну не тільки проти України, але й проти європейських цінностей та того світоустрою, на якому тримається сучасна західна цивілізація. Таким чином, путінська Росія, яку Париж тривалий час

ЗМІСТ

Секція: Філософські науки

<i>Данильян О. Г., Дзьобань О. П.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВИЙ КОНТИНУУМ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	3
<i>Палагута В. І.</i> ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО РОЗУМІННЯ.....	5

Секція: Юридичні науки

<i>Бондаренко О. О.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	10
<i>Ковальова Д. С.</i> ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ	12

Секція: Педагогічні науки

<i>Вінтоняк І. А., Кордак Т. Д.</i> СТАНОВЛЕННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ЧИТАЧА В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	15
<i>Волобуєв О. С., Куза С. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ УЯВЛЕННЯ ПРО ПРИСЛІВНИК ЯК ЧАСТИНУ МОВИ	17
<i>Глипка А. І., Чабановська К. Ю.</i> СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	20
<i>Горбатюк С. П., Федоляк Х. О.</i> ЕТАПИ ВИВЧЕННЯ ІМЕННИКА	22
<i>Загорська О. Л., Шило Д. М.</i> ЗАСОБИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	24
<i>Онипченко П. М., Марков А. В., Тимошенко О. В.</i> УКРАЇНСЬКА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	27
<i>Фінделькінд В. О., Владика Ю. В.</i> ЧИТАННЯ І ПИСЬМО ЯК ВИДИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШОКЛАСНИКІВ.....	29

Секція: Мистецтвознавство

<i>Алтухов В. В.</i> СПЕЦИФІКА РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА НА КАФЕДРІ ЕСТРАДНОГО ТА НАРОДНОГО СПІВУ: ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МУЗИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	32
--	----

Іванов В. В.

БАГАТОГРАННІСТЬ ТА ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ	34
--	----

Секція: Психологічні науки

Калиужна У. М.

THE PHENOMENON OF MEMORY LOSS AS A SUBJECT OF DIFFERENTIAL ANALYSIS IN JURISPRUDENCE	36
---	----

Секція: Національна безпека

Требін М. П.

ТЕОРІЯ БЕЗПЕКИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС.....	40
---	----

Секція: Соціологічні науки

Герасіна Л. М.

КОРУПЦІЙНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЯК ФАКТОР ПОСИЛЕННЯ «СОЦІАЛЬНОЇ КОРОЗІЇ»	49
---	----

Секція: Політичні науки

Зайцев Н. Г.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НАСТРОЇВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	52
---	----

Козловець М. А., Горохова Л. В.

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ЯК ІМПЕРАТИВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	55
--	----

Панфілов О. Ю.

СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ЗРУШЕННЯ ТА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ФРАНЦІЇ.....	58
--	----

Титаренко Л. М.

ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ.....	60
---	----

Секція: Фізичне виховання та спорт

Фаворитов В. М., Дорошенко В. В.

СИСТЕМА ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ У ПІДГОТОВЧОМУ ПЕРІОДІ	65
--	----

Секція: Державне управління

Баиштанник О. В.

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДОСЛІДЖЕННЯ	68
--	----

Наукове видання

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Матеріали
XXV Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 4 червня 2024 р.)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 05.06.2024. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 5. Обл.-вид. арк. 4. Тираж 100 пр. Зам. № 111

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017